

Universitatea Tehnică a Moldovei

**ROLUL INOVAȚIILOR PENTRU
EFICIENTIZAREA ACTIVITĂȚII
ÎNTRERINDERII „SMARTA-AS” SRL**

Student: CAZIMIR Valeria

**Coordonator: CILOCI Rafael
conf. univ., dr.**

Chișinău – 2022

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Inginerie Economică și Business
Departament Economie și Management

Admis la susținere

Șef DEM: conf. univ., dr. ȚURCAN Rina

”_” _____ **2022**

Rolul inovațiilor pentru eficientizarea activității întreprinderii „SMARTA-AS” SRL

Teză de master

Student: _____ CAZIMIR Valeria,
gr. AA 202M

Coordonator: _____ CILOCI Rafael,
conf. univ., dr. DEM

Chișinău – 2022

REZUMAT

la teza de master **Rolul inovațiilor pentru eficientizarea activității întreprinderii „SMARTA-AS” SRL**

Numele și prenumele autorului: CAZIMIR Valeria, grupa AA 202M, Programul de studii Administrarea Afacerilor, Facultatea Inginerie Economică și Business, UTM.

Structura tezei de master: teza constă din introducere, trei capitole, concluzii și recomandări, bibliografie. Conține 70 pagini text de bază, 5 tabele și 15 figuri, 36 surse bibliografice, 3 anexe.

Cuvinte cheie: inovație, management inovațional, eficiență, agricultura ecologică.

Scopul tezei: constă în cercetarea nivelului de asimilare a inovațiilor și identificarea oportunităților de sporire a eficienței întreprinderii.

Obiectivele cercetării: studierea și sistematizarea literaturii dedicate managementului inovațional necesare pentru înțelegerea profundă, completă și comprehensivă a conceptelor esențiale; analiza nivelului inovării Republicii Moldova în clasamentul global; analiza activității de inovare a „SMARTA-AS” SRL; elaborarea unor recomandări și propuneri practice pentru sporirea capacității de inovare a „SMARTA-AS” SRL.

Obiectul cercetării: îl constituie activitatea de bază a întreprinderii „SMARTA-AS” SRL.

Metode de cercetare: includ metoda analitică, comparația, deducția, calculul, metoda grafică și tabelară.

Sumarul rezultatelor obținute, constau în definirea conceptului de inovații, esența procesului inovațional și strategiile inovaționale, analiza situației actuale privind activitatea de cercetare-inovare-dezvoltare în Republica Moldova, inclusiv în Regiunea de Nord. Prezentarea generală a obiectului de cercetare și evaluarea în dinamică a stării economico-financiare, analiza activității de inovare desfășurate în cadrul „SMARTA-AS” SRL. Argumentarea proiectului de măsuri privind sporirea inovațiilor în cadrul întreprinderii prin conversia la agricultura ecologică, accesarea programelor de stat pentru inovare și sporirea capabilităților interne în asimilarea inovațiilor.

Valoarea aplicativă a lucrării: rezidă în activarea instrumentelor de consolidare a managementului inovațional în cadrul „SMARTA-AS” SRL datorită implementării inovațiilor în agricultura performantă, ceea ce va asigura un succes durabil și va spori eficiența activității economice desfășurate prin creșterea valorii adăugate a producției obținute.

ANNOTATION

to the master's thesis **The role of innovations in streamlining the business of „SMARTA-AS” LLC**

Author's first and last name: CAZIMIR Valeria, group AA 202M,

Study Program Master's thesis structure: thesis consists of introduction, three chapters, conclusions and recommendations, bibliography contains 70 pages of basic text, 5 tables and 15 figures, 36 bibliographic sources, 4 appendices.

Keywords: innovation, innovation management, efficiency, ecological agriculture.

The aim of the thesis: consists in researching the level of assimilation of innovations and identifying opportunities to increase the efficiency of the enterprise.

Research objectives: study and systematization of the literature dedicated to innovation management necessary for deep, complete and comprehensive understanding of essential concepts; analysis of the level of innovation of the Republic of Moldova in the global ranking; analysis of the innovation activity of „SMARTA-AS” LLC. Elaboration of some recommendations and practical proposals for increasing the innovation capacity of „SMARTA-AS” LLC.

The object of the research: it is the basic activity of the innovation capacity of „SMARTA-AS” LLC.

Research methods: comparison, deduction, calculation, graphical and tabular method.

The summary of the obtained results consists in defining the concept of innovations, the essence of the innovation process and includes the analytical method, with innovation strategies, analysis of the current situation regarding research-innovation-development in the Republic of Moldova, including the Northern Region. General presentation of the research object and dynamic evaluation of the economic-financial situation, analysis of the innovation activity carried out within „SMARTA-AS” LLC. Argumentation of the project of measures regarding the increase of innovation and enhancing internal capabilities in assimilating innovation.

The applicative value of the work: lies in activating the tools to strengthen innovation management in „SMARTA-AS” LLC due to the implementation of innovations in high-performance agriculture, which will ensure sustainable success and increase the efficiency of economic activity carried out by increasing the added value of production obtained.

Cuprinsul:

INTRODUCERE	6
1. ASPECTE CONCEPTUALE ALE INOVAȚIILOR ÎN CONTEXTUL EFICIENȚEI ORGANIZAȚIONALE	9
1.1 Inovație – concept și tipologia	9
1.2 Esența procesului inovațional în cadrul întreprinderii	14
1.3 Strategii de management inovațional	20
2. EVALUAREA IMPACTULUI INOVAȚIILOR ASUPRA ACTIVITĂȚII „SMARTA-AS” SRL	27
2.1 Prezentarea situației actuale privind activitatea de cercetare – dezvoltare - inovare în Republica Moldova	27
2.2 Cercetare-dezvoltare-inovare în Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova	30
2.3 Prezentarea Generală a activității „SMARTA-AS” SRL.....	34
2.4 Analiza evoluției principalelor indicatori tehnico-economici a „SMARTA-AS” SRL.....	39
2.5 Analiza activității de inovare desfășurate în cadrul „SMARTA-AS” SRL	42
2.6 Analiza SWOT a activității de inovare a „SMARTA-AS” SRL	49
3. SPORIREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII „SMARTA-AS” SRL PRIN ASIMILAREA INOVAȚIILOR	50
3.1 Conversia la agricultura ecologică a activității „SMARTA-AS” SRL	50
3.2 Accesarea programelor de stat	57
3.3 Măsuri pentru sporirea capabilităților interne a „SMARTA-AS” SRL în implementarea inovațiilor	61
CONCLUZII	64
BIBLIOGRAFIA	68
ANEXE	71
Anexa nr.1 Situațiile financiare	71
Anexa nr.2 Contractul cu Studioul Sistemelor Agricole	74
Anexa nr.3 Contractul cu SC „iMetos” SRL	76

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța problemei abordate. Inovarea reprezintă un element important și definitoriu pentru dezvoltarea unei societăți care activează într-un mediu competitiv aflat într-o permanentă schimbare. Nevoile oamenilor se schimbă rapid în ultima perioadă, iar pentru adaptarea organizației la aceste schimbări și menținerea unui avantaj competitiv solid față de firmele concurente, inovarea poate constitui o strategie eficientă în acest sens.

Schimbările permanente ale mediului înconjurător necesită o dezvoltare continuă a organizațiilor de afaceri pe baza aplicării inovațiilor. Este de menționat faptul că companiile de succes se deosebesc de cele mai puțin eficiente, în primul rând, prin aceea că examinează inovațiile ca o sursă de dezvoltare. În afaceri, ca și alte domenii de activitate, reușita depinde de capacitatea conducerii de a identifica soluții adecvate la problemele pe care le au de rezolvat.

Eficiența activității în domeniul afacerilor ține de o serie de însușiri, cum sunt: imaginația, spiritul de observație, capacitatea de selecție și o serie de atitudini inovative care se modelează în decursul timpului. În sprijinul creativității oamenilor de afaceri, pe lângă calități de personalitate, vin și acele informații și sisteme de cunoștințe care le asigură inventivitatea.

Prin urmare, inovația este rezultatul investițiilor în soluționarea intelectuală a unor anumite probleme și obținerea pe parcursul rezolvării lor a unor cunoștințe sau idei noi, care anterior încă n-au mai fost folosite pentru dezvoltarea celor mai diverse sfere ale vieții. Acest lucru este valabil atât pentru produse și tehnologii noi sau îmbunătățite cât și pentru noi forme de organizare a proceselor interne. Procesul de inovare include implementarea produselor sau tehnologiilor inovative, în scopul obținerii valorii adăugate, care asigură eficiența economică sporită, avantaje competitive, excelența în calitate, creativitate și progresul considerabil în dezvoltare.

La elaborarea prezentei teze de master autorul s-a focusat asupra activității întreprinderii „SMARTA-AS” SRL din satul Grimăncăuți, raionul Briceni, Republica Moldova cu activitatea de bază – cultivarea legumelor, pomicultura și creșterea producției de pepinieră pentru a realiza un studiu de cercetare asupra importanței inovațiilor și modului de influențare a activității economice a întreprinderii în contextul actual.

Inovațiile în sectorul agricol joacă un rol deosebit în Republica Moldova, deoarece la moment potențialul acestui sector nu este folosit la maximum. Trebuie remarcat faptul că în procesul de integrare a Republicii Moldova în Comunitatea Europeană au crescut radical cerințele față de metodele de producție și calitatea produselor agricole. Pentru a face față acestor provocări agricultorii autohtoni trebuie să implementeze în activitățile lor soluții inovatoare pentru a fi mai competitivi nu doar pe piața locală, dar și pe cea internațională. Iar aceasta, la rândul său, este imposibil fără

utilizarea inovațiilor pe parcursul întregului lanț de organizare a producerii agricole – „de la câmp până la furculiță”.

O cerință obligatorie a realității curente a devenit achiziționarea de noi tehnologii și sisteme de producție, de depozitare, prelucrare și comercializare a produselor agricole cu consum redus de energie și impact negativ minim asupra mediului și sănătății umane. Inovațiile moderne în sectorul agricol nu se limitează la procese pur tehnologice. Acestea includ un șir de activități variate în agricultură și pătrund în alte domenii din interiorul întreprinderii cum ar fi logistica, marketingul și managementul.

În această ordine de idei s-a stabilit **scopul** de bază a tezei de master care constă în cercetarea nivelului de asimilare a inovațiilor și identificarea oportunităților de sporire a eficienței întreprinderii.

Pornind de la scopul declarat și pentru realizarea acestuia au fost definite următoarele **obiective**:

- studierea și sistematizarea literaturii dedicate managementului inovațional necesare pentru înțelegerea profundă, completă și comprehensivă a conceptelor esențiale;
- analiza nivelului inovării Republicii Moldova în clasamentul global;
- analiza activității de inovare a „SMARTA-AS” SRL;
- identificarea factorilor de constrângere și favorizare a activității de inovare;
- elaborarea recomandărilor și propunerilor practice pentru sporirea capacității de inovare a „SMARTA-AS” SRL.

Metodele de cercetare aplicate includ studierea și analiza literaturii de specialitate, logica și dialectică, analiza statistico-matematică, comparații, grupări care au permis formalizarea, sistematizarea și corelarea datelor în vederea stabilirii tendințelor și interdependențelor dintre factorii ce au influențat activitatea de inovare.

Suport informațional. Culegerea informațiilor a avut loc prin consultarea surselor bibliografice din cadrul bibliotecii UTM, sursele plasate în acces liber pe net, precum și informațiile interne ale „SMARTA-AS” SRL cu privire la activitatea economică desfășurată și nivelul de implementare a inovațiilor.

Sumarul compartimentelor tezei. Teza constă din introducere, trei capitole, concluzii, bibliografie și anexe.

În compartimentul **Introducere** a lucrării este justifică actualitatea și importanța temei alese, sunt formulate scopul și obiectivele, metodele de cercetare aplicate, precum și sursele de informații folosite.

Capitolul 1, intitulat „Aspecte conceptuale ale inovațiilor în contextul eficienței organizaționale” este structurat în 3 paragrafe și este menit de a interpreta și fundamenta conceptele-cheie cu care operează prezenta lucrare, de a prezenta principalele teorii, punctele de vedere abordate

în lucrările renumiților savanți și modelele aferente conceptelor-cheie selectate, precum și de a evidenția indicatorii utilizați în acest domeniu. Acest capitol are o semnificație deosebită și constituie baza teoretico-metodologică pentru celelalte două capitole

Capitolul 2, intitulat „Sporirea eficienței activității „SMARTA-AS” SRL prin asimilarea inovațiilor”, este destinat prezentării rezultatelor analizei efectuate la nivel național și regional cu privire la activitatea de inovare, abordându-se o atenție deosebită rezultatelor analizei activității economico-financiare și de inovare a „SMARTA-AS” SRL. După prezentarea principalilor indicatori la nivel macroeconomic, urmează analiza datelor primare la nivelul microeconomic, testarea ipotezei, colectate prin sondaj și explicarea, în mod detaliat, a rezultatelor obținute.

Capitolul 3 este intitulat „Sporirea eficienței activității „SMARTA-AS” SRL prin asimilarea inovațiilor”. După justificarea importanței inovațiilor și evaluarea stării actuale la nivel național și în cadrul întreprinderii „SMARTA-AS” SRL, se abordează direcțiile de sporire a implementării inovațiilor prin propunerile de conversie la agricultura ecologică, accesarea programelor de stat destinate implementării inovațiilor și sporirea capacităților interne în procesul de inovare și eficientizare a dezvoltării capacităților de management inovațional cu argumentarea științifico-practică.

Ultima parte a lucrării, **Concluziile**, conține o sinteză generalizată a concluziilor la care a ajuns autorul prezentei lucrări.

BIBLIOGRAFIA

1. BILAȘ Liudmila, ADEEB Masadeh, Managementul inovațional: importanța leadership-ului și activității de lucru în echipă în cadrul organizațiilor de business, Revista / Journal „ECONOMICA” nr.2 (100) 2017 51
2. ПРИГОЖИН А.И. Нововведения: Стимулы и препятствия (Социальные проблемы инноватики), В: Изд.: М.: Политиздат, 1989, с. 272 1989 г, ISBN: 5-250-00329-X.
<https://www.libex.ru/detail/book611230.html>
3. SIMCIUC Elena, Sporirea competitivității sectorului antreprenorial din Republica Moldova prin prisma managementului inovațional, Teza de doctor în științe economice, Chișinău, 2021
4. NĂSTASE Gabriel I. Managementul inovării, Iași, 2004
5. Fundamentele clasificării inovațiilor după tipul lor. Tipuri de strategii de inovare.
<https://flarione.ru/ro/biography/osnovy-klassifikacii-novovvedenii-po-ih-tipu-vidy-strategii-novovvedenii/>
6. PERCIUN Rodica, Management inovațional, suport de curs universitar, Chișinău, 2022
7. CRUDU Rodica, Politici inovaționale ale Uniunii Europene : Suport de curs – Chișinău : ASEM, 2017.
https://old.ase.md/files/proiecte/eu2inno/Suport_de%20curs_Politici_Inovationale_UE.pdf
8. Simion Certan (coord), Marian Jalencu, Valentina Postolachi, Ludmila Pascari, Aurelia Brăguță, Silvia Buga, Olga Secrieru, Ion Certan, Arina Crețu, Mariana Graur, „Management. Modalități de eficientizare”, Capitolul VII. MANAGEMENTUL INOVAȚIONAL, Autor – Marian Jalencu Chișinău, CEP USM, 2007. – pag. 213 – 231.
9. DUCA Daniela, Perfecționarea managementului inovațional în sectorul privat al Republicii Moldova, Teza de doctor în științe economice, Chișinău, 2014
10. CIMPOIEȘ Dragoș, SIMCIUC Elena, Managementul inovațional – factor determinant al unei economii bazate pe cunoaștere. International Conference on Theoretical and Applied Economic Practices.
11. DIACONU Mihaela, Inovația tehnologică: concept, proces, tipologie și implicații în economie, Economie teoretică și aplicată Volumul XVIII (2011), No. 10(563), pp. 107-124
12. Curs 3 Managementul inovării, <http://www.apromeca.ro/wp-content/uploads/2019/12/Anexa-10.pdf>
13. ISO 56002:2019 Managementul inovării. Sistemul de management al inovării. Ghid de utilizare.
14. COTOS Ludmila, BEȚIVU Aurelia, Incursiune în evoluția conceptului de management al inovațiilor,
http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/4169/1/Cotos_L_management.pdf
15. STOIAN Mirela Madalina, NICA Ana-Maria, Procesul de inovare în întreprinderile de construcții, <http://www.sinuc.utilajutcb.ro/SIII.15.pdf>
16. Studiul „Cercetare, Dezvoltare și Inovare în Regiunea de Dezvoltare Nord”, elaborat la solicitarea Agenției de Dezvoltare Regională Nord în cadrul Laboratorului de studii europene, sociologie aplicativă și politici regionale, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți . Bălți, 2018

17. Republica Moldova, pe locul 64 în clasamentul Indicelui global al inovației, <https://www.bizlaw.md/republica-moldova-pe-locul-64-in-clasamentul-indicelui-global-al-inovatiei>
18. Republica Moldova, pe locul 59 în clasamentul Indicelui global al inovației <https://www.agepi.gov.md/ro/news/republica-moldova-pe-locul-59-%C3%AEn-clasamentul-indicelui-global-al-inova%C8%9Biei>
19. Proiectul Hotărârii de Guvern al Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea Strategiei pentru o economie incluzivă, durabilă și digitală până în anul 2030” <https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/135.pdf>
20. LEVITSKAIA, Alla. Managementul dezvoltării inovaționale a economiei regionale (în baza UTA Găgăuzia). Autoreferat al tezei de doctor habilitat în științe economice [on-line]. Disponibil: www.cnaa.md/files/theses/2017/51622/alla_levitskaia_abstract.pdf ;
21. Agenția de dezvoltare Regională Nord <http://adrnord.md/taboneview.php?l=ro&idc=522&t=/ADR-Nord/Despre-ADR-Nord&>
22. Cu privire la aprobarea Programului de susținere a inovațiilor digitale și start-upurilor tehnologice https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02_nu_820_mei_site.pdf
23. PROGRAMUL național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2020-2023, Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.381/2019 https://mecc.gov.md/sites/default/files/pnci_romana.pdf
24. www.statistica.md
25. *Buletin privind agricultura ecologică din Republica Moldova, Chișinău 2020* http://movca.md/wp-content/uploads/2021/04/Buletin_AE_ROM_2020.pdf
26. LEGEA nr.115 din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică lex.justice.md.
27. Hotărîre de Guvern nr.149 din 10.02.2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică www.lex.justice.md
28. Hotărîre de Guvern nr.1078 din 22.09.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice” www.lex.justice.md
29. Hotărîre de Guvern nr.884 din 22.10.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova” www.lex.justice.md
30. Ordinul MAIA nr.107 din 26.05.20082008 cu privire la aprobarea Regulilor privind înregistrarea agenților economici în producția agroalimentară ecologică www.lex.justice.md
31. Ordinul MAIA nr.49 din 27.03.2015 cu privire la constituirea comisiei de profil, Regulamentul de organizare și funcționare a comisiei de profil privind examinarea cererilor de solicitare și utilizare a mărcii naționale „Agricultura Ecologica-Republica Moldova” www.lex.justice.md
32. Ordinul MAIA nr.9 din 19.01.2010 Cu privire la constituirea comisiei de autorizare, Regulamentul comisiei de autorizare a organismelor de inspecție și certificare. www.lex.justice.md
33. Agricultură ecologică. Principii de bază și bune practici. Broșură 2019 | Ediția pentru Republica Moldova |Nr. 3001

34. Hotărârea nr. 243 din 13.04.2022 cu privire la aprobarea Programului de susținere a inovațiilor digitale și start-upurilor tehnologice.
https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02_nu_820_mei_site.pdf
35. Hotărârea cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural nr. 455 din 21.06.2017
http://aip.gov.md/sites/default/files/REgulament/HG%20455_Dezvol%20Agricul%20si%20Mediu%20Rural.pdf
36. Situațiile financiare ale „SMARTA-AS” SRL pentru anii 2016-2020